

H. Nagy Péter: *Karanténkultúra és járványvilág. Feljegyzések a korona idején.* Budapest: Prae Kiadó, 2020. 212 p. ISBN: 978-615-6199-03-4

Hegedűs Orsolya

H. Nagy Péter *Karanténkultúra és járványvilág. Feljegyzések a korona idején* című könyve a szerző huszonkettedik önálló köteteként (!) 2020 szeptember közepén látott napvilágot. A Prae Kiadó (Balogh Endre vezetésével) rekordgyorsasággal jelentette meg a kiadványt, pár hónap alatt készült el a kézirat, és már kézbe is vehető a könyvészetileg szinte tökéletesnek mondható produktum. A borítón egy ún. karanténkép látható: a hátlapon Lazzaro Pasini festménye szerepel, a címlapon pedig a belőle készített parafrázis, a kollázs kivitelezése Binder Natália munkája. A borítót Szalay Miklós készítette, aki remekül eltalálta a képekhez passzoló betűtípust, amely ráadásul egy hullámként is felfogható, ezzel is utalva a könyv keletkezésének körülményeire. A könyv belseje is hibátlan, ami a tördelőt, Székelyhidi Zsoltot dicséri, továbbá az olvasás során semmilyen hiba nem ugrott elő az oldalakon, ami professzionális szerkesztésre utal. Mivel a kiadványt L. Varga Péter, a Prae főszerkesztője jegyzi szerkesztőként, ezen lényegében nem is nagyon csodálkozhatunk, az összhatás pedig (mondhatni a csapatmunka eredménye) tényleg lenyűgöző.

A könyv egy alapos előszóval kezdődik, amely bepillantást nyújt a kézirat keletkezési körülményeibe, és messze túlmutat a köszönetnyilvánítás gesztusán. A szerző külön is beszél az egyes részek funkciójáról, elmondja, hogy a kötet egyik fele a Facebookon íródott, a másik fele pedig azzal párhuzamosan különböző internetes fórumokra került fel 2020 folyamán. „Persze mindezek mellett – írja H. Nagy az előszóban – azonnal lerí erről a kötetről, hogy az érdeklődési területek alapján felfogható egyfajta kortárs, illetve specifikus popkultúra-kutatásként is. Méghozzá olyanként, amely a tárgyhöz való viszonyt és hozzáférést is tematizálja, keretbe rendezi, és helyenként fiktív kontextusokkal bővíti, azaz mégsem pusztán kutatás. Ez az elem valószínűleg szokatlanabb a vidám tudomány és a praxeológia területén is, de mivel átveszi a popkultúra némely különös aspektusát, valószínűleg szórakoztatóan hat az adatkezelés, illetve a figyelmesebb olvasás közben.” (18. old.) Ez az önértelmező gesztus helytállóan bizonyul olvasás közben, mert tényleg szokatlan eljárásokkal találkozhatunk a kiadványban.

Az első rész *Bekezdések egy karanténkultúráról szóló monográfiából 1–40* címet viseli, és rövid, két-háromoldalas bejegyzésekből áll, melyek a karanténkultúra különféle történéseire, a világban és a szerző környezetében zajló folyamatokra reflektálnak. Az írások önállóan is olvashatók, de hálózatot alkotnak, ki is egészíti egymást, vagy éppen hangnem- és fókuszváltásokat működtetnek (mintha az anyagot több szerző írta). Nemcsak az irodalommal, hanem a vizuális kultúrával, a zeneiparral, vagy a kutatói lehetőségekkel is foglalkoznak, miközben felépítik a karanténkultúra megközelítésének elméleti lehetőségét is. Az eljárás részben fikcióként azonosítható, hiszen egy 2025-ben íródó monográfia részleteit tartalmazza, de az előrefutás érdekessége, hogy amikor a jegyzetek íródnak, még több jelenség a reflexióhoz képest jövőidejű, így a kontextusok és a műfajok felsorakoztatása ötletgyár is. Mindeközben a kitérőkkel, mikroelemzésekkel és önironikus megol-

dásokkal épülő hálózat olykor hihetetlenül szórakoztató is, ami jelzi, hogy a humor semmiképpen sem lehet idegen az elméleti vagy akár a tudományos érdeklődéstől sem. Másfelől pedig az is elmondható, hogy egyes bekezdések olyan meglepő társításokat hajtanak végre, ami abszolút üdítően hat az adatok kollázsszerű felhasználása során.

A második, *Kulturális járványtan 1–12* című rész az elsőtől eltérően semleges hangnemre vált, és körülbelül félszáz irodalmi művet, ismeretterjesztő könyvet, illetve filmet tekint át, felvillantva azok viszonyát a konkrét járványhelyzethez. Míg tehát az első rész a jelenre, a karanténkultúrára összpontosít, addig a második a vírusokkal és a fertőzéssel kapcsolatos tudásunkba nyújt bepillantást. Ebben a részben is fontos szerep jut a popkultúra-kutatásnak, hiszen a példák többsége a sci-fi, a horror és egyéb műfajokból származik, így az olvasók nagy része már találkozhatott a hivatkozott művekkel, csak esetleg nem ilyen összefüggésben. Az egész könyv egyik legizgalmasabb, további kutatásokra ösztönző alfejezete valószínűleg a 12., amely a *Járványok után* címet viseli, és arra tesz kísérletet, hogy példákat hozzon a világjárványok pozitív hatást kiváltó tendenciáira. Ez a történelmi, kultúrtörténeti, ipar- és technikátörténeti fejtegetés méltó lezárása a könyvnek, és egyben be is mutatja, hogy milyen irányban folytatható a kulturális járványtan kiterjesztése. A kiadványt bibliográfia zárja, amely szintén megkönnyíti a témán belüli tájékozódást.

Összességében megállapítható, hogy H. Nagy Péter *Karanténkultúra és járványvilág. Feljegyzések a korona idején* című könyve kísérleti vállalkozás (egy alaposabb gondolatmenetben akár műfajteremtőként is elemezhető lenne), amely érvényesíti egy tematikus vállalkozás keretein belül a szaktudást és a humort, az elemzőkészséget és a kreativitást. Nem meglepő tehát, hogy a könyv körül dinamizálódni látszik máris az érdeklődés, amely – szintén nem meglepő – a tudományos közeget és a szélesebb olvasói rétegeket egyaránt érinti. A könyv megszólító ereje akár példaértékű is lehet, amelyről máris tanúskodnak azok az ismertetések, melyek különböző médiumokban jelentek meg az elmúlt hetekben. Külön említendő, hogy ahonnan az alapötlet származik, oda vissza is csatolódik több szálon a kiadvány, hiszen a szerző Facebook-bejegyzései a második hullám időszakában tovább folytatódnak, illetve a könyv digitális útja is nyomon követhető a közösségi médiában. Végül feltehető a kérdés, hogy ha H. Nagy könyve sikerkönyv lesz (ami nem zárható ki), akkor ez inspirálón hat-e vissza a kultúra- és médiakutatásra, és szinte bizonyos, hogy erre igenlő válasz adható. Másrészt minden lazasága ellenére ez a teljesítmény bizony pozitív hatású lehet a tudományra nézve is, hiszen megmutatja, hogy egy ilyen nehéz helyzetben hogyan lehet produktívan kommunikálni a mindenkit érintő súlyos kérdésekről.